

OVCE SUFFOLK

NAUČNÁ STEZKA HEŘMANOV OVCE SUFFOLK

(*Ovis orientalis aries - Suffolk*) zastávka č. 13

Tento projekt vznikl za vzájemné spolupráce a podpory Obecního úřadu Heřmanov a Eko farmy Zelené údolí.

Ovce domácí je domestikovaný přežívákem, chovaným hlavně pro vlnu, maso a mléko.

Protože nejsou tak náročné jako skot, chovají se i v horských oblastech. Nejvíce ovci je chováno v Číně (170,8 milionů kusů) a v Austrálii (106 milionů kusů). V České republice bylo chováno v roce 2011 209 052 ovci.

Samice se v češtině nazývá ovce, samec beran. Vykastrovaný beran se označuje slovem skopek. Mláď se nazývá jehně. Samice, která porodila se tzv. obahnila a nazývá se bahnice.

Domestikace ovci

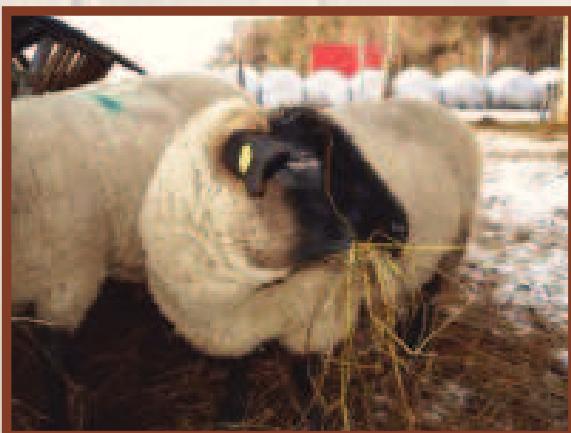
Ovce patří společně se psem mezi nejstarší domestikované druhy zvířat. Na počátku domestikace ovci před 10 tisíci lety na území dnešní Sýrie a Iránu stál zřejmě odchyt divokých ovci do ohrad nebo zahrazených údolí. Ve 3. tis. př. n. l. již chovali starí Sumrové a Egypťané ovce, připomínající dnešní plemena. V Českých zemích byl chov ovci rozšířen už v době bronzové, později jej rozšířili Keltové a Slované. Ve středověku byly ovce pokládány za nejúžitečnější domácí zvířata. Chov ovci v Českých zemích nejvíce rovíval v 16.-18. století, kdy bylo ovčáctví uznávaným řemeslem a počet ovci, chovaných v Čechách a na Moravě dosahoval dokonce 6-8 milionů kusů. V 19. a 20. století došlo k úpadku chovu ovci, protože evropské chovy nedokázaly obstát před konkurenční levnější lvy, dovážené z Austrálie.

Chov

Ovce se chovají většinou extenzivním způsobem v ohrádách nebo volnou pastvou, často za pomocí ovčáckých psů. Většina plemen ovci patří mezi velmi společenská zvířata se silným stádním pudem, mimo stádo se ovce cití nejistě. Ovce se páří obvykle jednou ročně, na podzim. Ovce jsou březí 22 týdnů. Rodí 1-3 jehnata, počet mláďat závisí na plemeně i na věku matky. Prvníky rodí většinou jen jedno jehně. O ovci, která porodila mládě, říkáme, že se obahnila a nazývá se bahnice. Jehnata jsou velmi hravá, podobně jako kůzlatá. Nejvhodnější potravou pro ovce je přirozená pastva, v zimě seno, jablka a jiné ovoce, jádrové a granulované krmivo. Nezbytná je sůl, která ovci napomáhá udržovat zdravé trávení.

Ovce domácí poskytuje člověku mnohostranný užitek. Maso mladých ovci, označované jako jehněčí, má delikátní chuf a vysoký obsah bílkovin.

Ovčí mléko je značně tučné a má poměrně nízký obsah laktózy, čerstvé ovčí mléko se požívá málodky, i když je prospěšné zdraví (údajně dokonce antikarcinogenem), častěji se z něj připravují sýry, např. slovenská bryndza, oštěipek a parenica, balkánský kaškaval, italské pecorino nebo francouzský rokfór. Ze směsi ovčí syrovátky a zakysaného mléka se připravuje kysaný nápoj žinčica. Další užitek, který ovce poskytuje, je vlna. Dříve byla využívána také ovčí střeva (šíci materiál v chirurgii),

výplety do tenisových raket, struny), rohy, z nichž se vyráběly střenky nožů, spony nebo knoflíky a ovčí lůj (např. na svícení, výrobu svíček). Agresivní berani se v severní Číně využívají jako hlídci. Ovce poskytují člověku i zábavu. V minulosti byly zejména na Středním východě, ale také u španělských Basků nebo v Indii, oblíbeny beraní zápasy a v USA je jednou z disciplín při rodeu mutton busting, neboli jízda dětí na beranech.

Plemena ovci se odvozují od ovce domácí a odlišují se charakteristickými vlastnostmi a znaky. Během domestikace se umělým výběrem posily jednotlivé žádoucí vlastnosti zvířat a v současnosti na světě existuje až 600 jednotlivých plemen. Tato plemena se liší svým užitkovým zaměřením a dělí se na vlnářská plemena, masná plemena, mléčná plemena a plemena s kombinovanou užitkovostí. Na území Česka vznikly dvě plemena ovci, ovce šumavská a ovce valašská.

Na farmě Zelené údolí chováme: Ovce Suffolk

Původ: Anglie

Anglické pojmenování černohlavé masné plemeno s krátkou vlnou. Plemeno suffolk bylo vyšlechtěné v 19. století z původních ovci plemene norfolk s berany plemene south down. Je většího tělesného rámcu s hlubokým hrudníkem na středně dlouhých, dobrě osvalených končetinách. Hlava, nohy, paznehty černé, vlna bílá nebo mírně nažlutlá. Hlava černá a mírně klabonosá, zejména u beranů, nohy černé a porostlé černou krycí srstí. Obě pohlaví bezohled.

Ovce i berani se vyznačují dlouhověkostí, pevnou konstitucí a dobrým zdravím. Plemeno suffolk je vhodné i do drsnějších klimatických podmínek podhorských oblastí. Pro své dobré užitkové vlastnosti se hodí k užitkovému křížení téměř se všemi plemeny. Vývinem a růstem se řadí mezi poloraná plemena. Jehnáce lze zapooutět při dobrém odchovu v 10-12 měsících věku o hmotnosti 50-55 kg. Živá hmotnost bahnic 75-85 kg, beranů 100-130 kg. Výška v kohoutku 70 cm. Plemeno suffolk je celosvětově rozšířeno, vyskytuje se různé typy s rozdílným tělesným rámcem i zbarvením (anglický, americký, australský apod.).

Užitkovost

Plodnost na obahněnou ovci 170-180 % (jedna ovce má v průměru 1,7 – 1,8 jehněta), živá hmotnost jehněta ve 100 dnech věku je 35-38 kg, roční produkce vlny bahnic 3,5-4,5 kg, beranů 4,5-5,5 kg. O vlnu je v současné době minimální zájem a její cena stěží pokrýve náklady na ostříhaní ovci.

Ovce suffolk se chová především kvůli výbornému masu, které svojí chutí připomíná jemnou zvěřinu. Je výborné na rožnění i na kuchyňskou úpravu. Ovce dává také krásnou hustou kožešinu.

ALEJ

Aleje dříve tvořily neodmyslitelnou součást venkovské přírody. Bohužel musely v mnoha případech ustoupit násilné kolektivizaci a jejich obnova je náročná. Stojíte před alejí, která byla vysázena v roce 2009 a najdete v ní 7 druhů javoru, čtyři druhy jedle a smrků, dub letní a zimní, buk klasický, převísly i jeho červenou variantu, jasanů, lípy, oskeruše, jilmu, břízu, hlohu, muchovníku, jeřáb moravský, ale najdete i platan, sekvoji obrovskou a gingo biloba nebo jinan dvojlaločný. Další generace snad ocení její krásu a různorodost.